

Nr 941

Av herr Lundberg, om en för riksdag och regering gemensam utredningscentral.

Sverige har ett omfattande och tungt utredningsarbete, som binder många ämbets-, tjänste- och lekmän under långa tider i ett kostsamt och föråldrat utredningsväsende. Det kan knappast vara försvarbart att ha kvar en utredningsform som överlevt sig själv med hänsyn till den snabba utveckling som föränderlighetens samhälle undergått och vilket kräver möjlighet till snabba beslut. Nödvändiga reformer för hela vårt samhällsliv, både när det gäller trygghets- och ekonomiska eller lagstiftningsfrågor, fördröjs ofta i årtal. Eftersom snart sagt alla områden är under utredning och utredaruppdragen ges till ämbets-, tjänste- eller lekmän som vid sidan av dem skall sköta en mångfald andra uppgifter, så orsakar de dröjsmål med reformarbetet som skadar både samhälle och medborgare.

En utredning som tar mer än ett år i anspråk måste utan förbarmande kunna avskedas, ty en sådan utredningstakt passar i det gamla dagsverks-samhället men knappast 1968. En utdragen utredning är ofta redan passerad av utvecklingen när den framlägges, och det är kanske bara den utförliga historiska skildringen som är användbar. Skall utredningen sedan remitteras, och detta sker väl oftast, så förefaller det som om i vissa fall både utredare och utredning kan falla för åldersstrecket.

En utredning som skall fylla en rimlig uppgift i dagens samhälle måste snabbt och riktigt leverera fakta som kan ligga till grund för politisk bedömning och beslut. Med tanke på den tekniska utvecklingen och att Sverige har ganska god statistik borde vi nu kunna gå över till ett utredningsinstitut, som med anlitan av data- och elektroteknik m. fl. hjälpmedel och erforderlig skolad personal, inte minst när det gäller programmering, snabbt och effektivt skulle kunna leverera de uppgifter som både regering och riksdag behöver för att kunna bedöma en fråga och fatta ett beslut. Detta skulle kunna ske inom en tidrymd av lika många dagar som det med dagens system tar år för att komma fram till ett ställningstagande.

Det är även angeläget att vi i en demokrati understryker, att en utredning skall ge fakta och inte politiska ställningstaganden och åsikter. Uppdrags-givaren skall ge klara anvisningar vilka fakta han önskar få, och »utredningsinstitutet» skall ha personal och teknisk utrustning som med omdöme, saklighet och snabbhet kan leverera det material som är beställt. Den politiska och praktiska bedömningen skall sedan de folkvalda organen ta och ingen annan. En s. k. parlamentarisk utredning av i dag är ofta mer ett uttryck för en politisk bedömning än ett sakligt och objektivt material.

Ibland är den även ett uttryck för kompromisser och bindningar, där partier redan på förhand anser sig bundna.

Det är därför hög tid för riksdag och regering att snarast avskaffa det nuvarande konserveringssystemet i utredningsförfarandet och skapa en för regering och riksdag gemensam utredningscentral, vilken även kan stå till förfogande för andra uppgifter och som utrustas med tekniska hjälpmedel och en för ändamålet utbildad personal. Behovet av en sådan statlig utredningscentral växer i allt snabbare takt om vi skall planera och genomföra de reformer vårt tekniska och vetenskapliga samhälle kräver och om de skall kunna fylla sin tjänande funktion gentemot samhälle och individ.

Riksdagen bör därför hemställa hos Kungl. Maj:t att snarast möjligt förelägga riksdagen ett förslag till en utredningscentral, samtidigt som långtradarna inom utredningskommittéerna åläggs att inom en kortare tidsrymd slutföra sina nuvarande utredningsuppdrag. Men handläggningen av detta ärende bör ske med teknisk fart och inte enligt den nuvarande utredningstakten, som är personalkrävande, kostsam och föga tillförlitlig med undantag av historiken.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag till en för riksdagen och regeringen gemensam utredningscentral, utrustad med tekniska och andra hjälpmedel samt en väl utbildad personal, som kan ersätta det nuvarande utrednings- och remissförfarandet, vilket snarast bör avskaffas, då det icke fyller sin uppgift i ett föränderlighetens samhälle där tillgång till fakta och snabba beslut är erforderliga.

Stockholm den 26 januari 1968

John Lundberg (s)
